

Grenzen huidig instrumentarium in zicht

Elmer Koole Het zijn met name provinciale overheden die het natuurbeleid voor de komende jaren vorm moeten geven. Ecologische hoofdstructuur, gebiedsvisie, en relatienotagebied zijn begrippen die in korte tijd tot het jargon van het provinciehuis zijn doorgedrongen.

Een overzicht van de stand van zaken in de provincie Groningen.

In 1991 is in de provincie Groningen een begin gemaakt met de uitwerking van de ecologische hoofdstructuur. Dit heeft medio 1992 geresulteerd in de Nota Uitwerking Ecologische Hoofdstructuur. Daarin wordt een indicatie gegeven van de globale begrenzing van zogenaamde relatienotagebieden, met een omvang van 7.650 hectare, en van de Natuurontwikkelingsgebieden die 2.566 hectare omvatten.

Na een ronde van bestuurlijk overleg en voorlichting in de betrokken gebieden is de nota in februari 1993 door Provinciale Staten vastgesteld.

In de nota legt de provincie het accent op behoud en ontwikkeling van de volgende natuurtypen:

- vochtige en natte graslanden;
- zoete en brakke wateren en moerassen;
- beekdelen en kwelders.

Deze natuurtypen zijn kenmerkend voor Groningen en hebben nationale en internationale betekenis.

Aaneengesloten gebieden

De hectares die binnen de ecologische hoofdstructuur vallen zijn op een evenwichtige manier over de genoemde natuurtypen verdeeld. Daarbij krijgen die natuurtypen iets extra's toebedeeld, die naar verhouding ondervetegenwoordigd zijn in het huidige areaal van beschermde natuurgebieden. Bij de uiteindelijke gebiedskeuze en concrete

begrenzing zijn de volgende criteria gehanteerd:

- er is gestreefd naar grote aaneengesloten gebieden. Daarin is meer ruimte voor natuurlijke processen, zoals kwel, overstroming, erosie, sedimentatie en begrazing. Verder zijn grote gebieden minder kwetsbaar voor invloeden van buitenaf zoals vervuiling. Grote aaneengesloten gebieden zijn ten slotte beter te beheren;
- de gebieden zijn zodanig begrensd dat een eigen waterhuishouding mogelijk is;
- bestaande kwetsbare en waardevolle natuurterreinen zijn zo veel mogelijk in de ecologische hoofdstructuur opgenomen;
- er is rekening gehouden met aardkundige en cultuurhistorische waarden;
- er is zo veel mogelijk gestreefd naar een combinatie met andere 'laagdynamische' functies, zoals bosbouw en recreatie.

Koploper

Voor gebieden die deel uitmaken van de ecologische hoofdstructuur zijn vervolgens gebiedsvisies opgesteld. Daarin worden de begrenzing van de gebieden en de doeleinden van natuur en landschap nader omschreven. Bij voorrang zijn gebiedsvisies voor landinrichtingsprojecten opgesteld zoals in Sauwerd, Westerwolde, Gorecht en Lutjegast-Doezum het geval is. Voor het natuurontwikkelingsproject Midden-Groningen is een afzonderlijk traject opgezet (zie hier-

voor de bijdrage van Annemarie van Hoorn).

De provincie Groningen loopt vergeleken met andere provincies voorop waar het gaat om de uitwerking en begrenzing van de ecologische hoofdstructuur. Succesfactoren voor die geslaagde aanpak zijn een grote bestuurlijke inzet, uitstekende samenwerking met het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en het van begin af samen optrekken met betrokken organisaties en overheden. Belangrijk is ook de bereidheid om zonnig plannen te wijzigen en aan te passen. Met name de aandacht voor de leefbaarheid in de betreffende gebieden is van belang geweest.

Trefwoorden

Tijdens het hele proces van de uitwerking van de ecologische hoofdstructuur is veel aandacht besteed aan overleg en voorlichting. In totaal zijn rond de nota en de gebiedsvisies bijna veertig voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd en zijn zo'n vijfhonderd schriftelijke reacties binnengekomen en beantwoord.

De komende jaren verschuift het accent van planvorming naar uitvoering via aankoop, inrichting en beheer. De formele begrenzing en de financiering van de aankoop zijn belangrijke aandachtspunten. Verder moet geconstateerd worden dat in meerdere opzichten de grenzen zichtbaar zijn van wat bereikt kan worden met het huidige beleidsinstrumentarium. Samen met landbouw- en natuurorganisaties moeten nieuwe wegen verkend worden, bijvoorbeeld via het stimuleren van particulier natuurbeheer. Dit zal vanaf 1995 ook mede de beleidsinzet vormen voor het natuurbeleid in het kader van de projecten Boeren met natuur en het Witte gebieden beleid. Flexibiliteit, maatwerk en een bottom-up benadering zijn daarbij de trefwoorden. ■

Elmer Koole is hoofd van het bureau Natuur, Landschap en Onderzoek van de provincie Groningen.